

BADANIA WARTOŚCI FUTRZARSKIEJ SKÓR NUTRII
ODMIANY BIAŁEJ I SOBOLOWEJ

Stanisław Niedźwiadek, Jadwiga Kawińska, Józefa Tuczyńska

Zakład Hodowli Drobego Inwentarza Instytutu Zootechniki

Balice koło Krakowa

W ostatnich latach wzrasta zainteresowanie barwnymi odmianami nutrii. Wśród krajowych odmian barwnych hodowane są nutrie białe niealbinotyczne i czarne recesywne, nazywane sobolowe. Pozyskiwane ilości skór z tych odmian nie są zbyt duże, jednak stanowią one atrakcyjny i poszukiwany surowiec futrzarski. Celem podjętej pracy było określenie wartości futrzarskich na podstawie przeprowadzonej analizy laboratoryjnej cech fizycznych uznanych za diagnostyczne skór pozyskanych z nutrii odmiany białej i sobolowej.

MATERIAŁ I METODY

Badania laboratoryjne przeprowadzono w Pracowni Futrzarskiej IZ w ZZD Zator. Materiał do badań stanowiło po 20 skór nutrii odmiany białej niealbinotycznej i sobolowej. Skóry pozyskano z nutrii odchowywanych systemem kąpieliskowym i ubijanych w wieku 8 miesięcy w sezonie zimowym. Określono następujące cechy fizyczne:

- masa skóry surowej i wyprawionej,
- masa 1 dm² skóry surowej i wyprawionej,
- miąższość okrywy włosowej,
- grubość włosów puchowych i pokrywowych,
- gęstość okrywy włosowej.

Pomiary cech fizycznych okrywy włosowej prowadzono w 7 partiach typograficznych skóry /rys. 1/ według opracowanej metodyki przez Kaszowskiego i Kawińską [4].

WYNIKI

W badanym materiale nie stwierdzono statystycznie istotnych różnic związanych z płcią zwierząt, z których pozyskano skóry. Wyższą masę, powierzchnię w przypadku skór surowych stwierdzono u odmiany białej. Masa 1 dm² skóry u obu odmian była podobna. Te same parametry skór wyprawionych wykazują zmniejszone wartości o około 15% dla masy, o około 21% dla powierzchni. Masa 1 dm² skóry wzrasta do 11,6 g, tzn. o około 6,5% /tab. 1/.

Tabela 1

Parametry surowych i wyprawionych skór nutrii

	Skóry odmiany białej				Skóry odmiany sobolowej			
	skóry surowe		skóry wyprawione		skóry surowe		skóry wyprawione	
	\bar{x}	v%	\bar{x}	v%	\bar{x}	v%	\bar{x}	v%
Masa skóry, g	192,5	15,6	163,0	16,8	179,0	17,8	153,0	17,2
Powierzchnia skóry, dm ²	18,2	20,3	14,3	14,7	16,7	19,8	13,2	17,4
Masa 1 dm ² skóry, g	10,7	14,9	11,4	7,0	10,8	10,2	11,6	9,5

Mięszkość okrywy włosowej nutrii odmiany sobolowej we wszystkich partiach topograficznych była niższa w stosunku do odmiany białej. Suma SGM dla skór białych wynosiła 38,77 mm, a dla skór sobolowych 34,24 mm /tab. 2/.

Tabela 2

Mięszkość okrywy włosowej, mm

Skóry	Próba							SGM	s	v%
	1	2	3	4	5	6	7			
Białe	6,70	6,58	5,45	6,57	3,90	4,78	4,64	58,77	8,2	21,1
Sobolowe	6,46	6,27	5,27	5,31	3,01	3,94	3,97	34,27	7,9	21,8

Występująca różnica jest statystycznie istotna. Grubość włosów puchowych u odmiany białej wynosiła od 12,5 do 12,7 mikronów, a odmiany sobolowej od 11,8 do 12,6 mikronów. Średnia grubość włosów puchowych dla całej skóry u obu odmian wynosiła 12,1 mikrona /tab. 3/. Grubość włosów pokrywowych u obu odmian wahała się od 87,6 do 126 mikronów. U odmiany białej grubość włosów pokrywowych w próbach 5-7 była wyższa u odmiany sobolowej. Średnia grubość włosów pokrywowych dla całej skóry wynosiła u odmiany białej 104,0 mikrona, sobolowej - 99 mikronów /tab. 3/.

Tabela 3

Grubość okrywy włosowej, μ

Próby	Skóry białe				Skóry sobolowe			
	włosy puchowe		włosy pokrywowe		włosy puchowe		włosy pokrywowe	
	\bar{x}	v%	\bar{x}	v%	\bar{x}	v%	\bar{x}	v%
1	11,3	17,3	87,8	45,2	12,1	12,5	88,9	49,1
2	11,8	12,5	87,6	39,9	11,8	18,0	94,7	45,7
3	11,9	17,9	90,9	45,9	12,0	18,1	92,9	45,9
4	12,3	17,8	105,8	44,1	11,9	17,6	96,9	43,4
5	12,3	16,3	109,3	46,9	12,3	16,4	103,8	48,4
6	12,6	16,7	123,6	43,6	12,0	18,1	105,9	46,3
7	12,7	17,3	126,2	42,5	12,6	16,3	108,2	48,1
Średnia skóry	12,1	17,4	104,4	42,6	12,1	17,1	99,0	46,7

Tabela 4

Gęstość okrywy włosowej na powierzchni 1 cm²

Próby	Skóry białe				Skóry sobolowe			
	włosy puchowe		włosy pokrywowe		włosy puchowe		włosy pokrywowe	
	x	v%	x	v%	x	v%	x	v%
1	24 750	8,02	294	21,97	20 570	42,80	283	31,35
2	18 447	22,84	259	20,47	16 760	32,51	258	29,90
3	14 580	31,22	227	21,33	14 201	29,84	223	32,53
4	11 807	42,27	190	28,74	9 498	37,21	190	37,07
5	8 231	45,01	242	30,04	7 421	49,24	192	32,47
6	9 282	29,37	261	23,36	8 100	33,30	251	30,93
7	7 224	35,05	186	27,81	6 720	37,37	185	36,84
Średnia skóry	13 467	15,91	237	13,08	11 896	22,72	226	20,92

Skóry nutrii odmiany białej posiadały wyższą gęstość włosów puchowych w próbach 1-4. Średnia gęstość włosów puchowych dla skór nutrii odmiany białej wynosiła 13 467 włosów, a u nutrii sobolowej 11 896 włosów na powierzchni 1 cm² skóry /tab. 4/. Występująca różnica w gęstości włosów między odmianami jest statystycznie istotna. Ilość włosów pokrywowych na pow. 1 cm² skóry wykazuje mniejsze zróżnicowanie w zależności od partii topograficznej,

a także pomiędzy badanymi odmianami. Średnia ilość włosów pokrywowych u odmiany białej wynosiła 237, a u sobolowej 226.

OMÓWIENIE WYNIKÓW

Nutrie białe niealbinotyczne należą do grupy odmian dominujących, barwa okrywy ma układ heterozygotyczny /Hh/. Skóry nutrii białych są wartościowe pod względem futrzarskim, zwłaszcza uwzględniając procesy uszlachetniające [1]. Hodowla nutrii białej wymaga jednak większego nakładu pracy, a klatki muszą być utrzymane w dużej czystości [3].

Nutrie sobolowe należą do grupy odmian recesywnych, a barwa okrywy włosowej ma układ homozygotyczny /aa/ [9]. Futra nutrii sobolowej mają odcień ciemnego brązu o dobrej strukturze [10].

Skóry nutrii odmiany białej posiadały nieco większą masę skóry surowej, natomiast masa 1 dm^2 dla obu odmian była taka sama. Zmniejszenie powierzchni i masy skóry po wyprawie jest zjawiskiem typowym przy prawidłowym procesie wyprawy skór nutrii [7]. Zwiększenie masy 1 dm^2 skóry świadczy o poprawie wartości futrzarskiej [11].

Miękkość okrywy włosowej dla obu odmian wykazała analogiczny układ wartości dla poszczególnych partii topograficznych przy niższych wartościach dla skór nutrii sobolowych, zwłaszcza w próbach 4-7. Dowodzi to słabszej okrywy włosowej nutrii sobolowej w partii grzbietowej, co uwidoczniło się w łącznej wartości SGM. Grubość włosów puchowych dla obu odmian była na tym samym poziomie i zgodna z danymi podawanymi przez Kopańskiego [5] i Woźniakiewicza [11]. Niższe wartości /niż wymienieni autorzy/ uzyskano dla grubości włosów pokrywowych. Również niższe wartości grubości włosów pokrywowych występują w partii grzbietowej u odmiany sobolowej.

Gęstość włosów puchowych wykazuje znaczne zróżnicowanie w poszczególnych partiach topograficznych skóry u obu odmian barwnych. Większą gęstością charakteryzuje się partia brzuszna w stosunku do partii grzbietowej. Podobne zależności gęstości włosów stwierdzili Cerevitinov [2], Kaszowski i Kawińska [4] oraz Ptak [7]. Średnia gęstość włosów obu odmian mieści się w granicach podawanych przez Kopańskiego [5] i Ocetkiewicz [6] dla odmiany standard.

PODSUMOWANIE

Z uwagi na brak danych, dotyczących obiektywnej oceny wartości poszczególnych parametrów skóry i okrywy włosowej nutrii odmiany białej niealbinotycznej i sobolowej, na podstawie uzyskanych wyników badań przedstawiono ich charakterystykę.

Odmiana biała niealbinotyczna

Powierzchnia skór z nutrii ubijanych w wieku 8 miesięcy wynosi $18,2 \text{ dm}^2$, masa skóry wysuszonej - 192 g, masa 1 dm^2 skóry 10,7 g. Po wyprawie powierzchnia skóry wynosi $14,3 \text{ dm}^2$, masa skóry - 163 g, a masa 1 dm^2 - 11,4 g. Miąższość okrywy włosowej mierzona w 7 partiach topograficznych daje łączną wartość 38,77 mm. Grubość włosów puchowych w poszczególnych partiach topograficznych waha się od 11,5 do 12,7 mikrona, zaś włosów pokrywowych od 87,6 do 126,2 mikrona. Gęstość włosów puchowych dla partii brzusznej jest w granicach 11 800 do 24 750 włosów na powierzchni 1 cm^2 skóry. W partii grzbietowej gęstość waha się od 7 220 do 9 280 włosów. Średnia gęstość włosów puchowych dla skóry wynosi 13 460, a pokrywowych 237 włosów na powierzchni 1 cm^2 skóry.

Odmiana sobolowa

Średnia powierzchnia skóry surowej z nutrii ubijanych w wieku 8 miesięcy wynosi $16,7 \text{ dm}^2$, masa skóry wysuszonej - 179 g, a masa 1 dm^2 skóry 10,8 g. Po wyprawie powierzchnia skóry wynosi $13,2 \text{ dm}^2$, masa - 153 g, a masa 1 dm^2 11,6 g. Łączna wartość odczytów pomiarów miąższości wynosi 34,27 mm. Grubość włosów puchowych jest w granicach 11,8-12,6 mikronów, pokrywowych 88,9-108,2 mikrona. Gęstość włosów puchowych w partii brzusznej mieści się w granicach od 9 490 do 20 570 włosów na powierzchni 1 cm^2 skóry. W partii grzbietowej gęstość wynosi od 6 720 do 8 100 włosów/ 1 cm^2 skóry. Średnia gęstość włosów puchowych dla skóry wynosi 11 890, a pokrywowych 226 włosów/ 1 cm^2 skóry.

Porównując obie odmiany należy stwierdzić, że skóry odmiany sobolowej odznaczają się gorszymi parametrami futrzarskimi w stosunku do odmiany białej niealbinotycznej.

LITERATURA

1. Bettin L.: Pelztierzüchter, 1973, Nr 7, 134-135.
2. Cerevitinow B.F.: Topografičeskie osobienosti wolosjenogo pokrova pušnych zverej. Izd. Centrosojuza, 1958, Moskwa.
3. Herman W.: Hod. Drobn. Inwent. 1970, Nr 4, s. 9-10.
4. Kaszowski S., Kawińska J.: Roczn. Nauk Rol. 1960, T. 76-B-4. Warszawa.
5. Kopański R.: Zarys Futrzarstwa. 1965, PWRiL, Warszawa
6. Ocetkiewicz J., Rychlicki Z., Kawińska J., Niedźwiadek S., Wrona J.: Roczn. Nauk. Rol. 1972, T.B-94-1.
7. Ptak W.: Zesz. Nauk. WSR. 1970, Nr 61, 87-118, Kraków.

8. Ptak W.: Zesz. Nauk. WSR, Kraków, 1972, Nr 69, 71-111.
9. Scheelje R.: Pelztierzüchter. 1978, Nr 2, 24-26.
10. Spletsteser L.: Hod. Drobn. Inwent. 1979, Nr 2, 12-14.
11. Woźniakiewicz W.: Materiałoznawstwo futrzarskie. 1953. PWT Warszawa.

С.Недзьвядек, Я.Кавињска, Д.Тучињска

ИСПЫТАНИЕ МЕХОВОЙ ЦЕННОСТИ ШКУРОК НУТРИЙ БЕЛОЙ И СОБОЛЕВОЙ РАЗНОВИДНОСТИ

Р е з ю м е

Испытания охватывали по 20 шкурок нутрий белой и соболевой разновидности, содержащихся в купальной системе и убиваемых в 8-месячном возрасте. Оценивали физические параметры, считающиеся диагностическими, такие как вес шкурок сырых и после выделки, вес 1 дм² шкурки сырой и после выделки, толщина волосяного покрова, толщина и густота пуховых и покровных волос. Измерения указанных признаков проводились в 7 топографических партиях кожи. Проведенные испытания позволили подробно охарактеризовать меховые качества шкурок нутрий обеих разновидностей. Установлено, что шкурки соболевой разновидности характеризовались худшими качествами анализируемых признаков, особенно густоты и толщины волосяного покрова.

S. Niedźwiadek, J. Kawińska, J. Tuczyńska

TESTING OF FURRIER VALUE OF NUTRIA SKINS
OF WHITE AND SABLELIKE VARIETIES

Summary

By 20 skins of nutria of the White, nonalbinotic, and Sablelike varieties, reared in the bath system and slaughtered at the age of 8 months, were tested. The physical parameters regarded as diagnostical, such as the weight of raw and tanned skin, the weight of 1 dm² of raw and tanned skin, the hair cover density, the thickness and density of downy and cover hairs, were estimated. The measurements of the above traits were carried out in 7 topographic parts of the skin. The tests enabled to characterize in detail the furrier value of the both varieties of nutria skins. It has been proved that the skins of the Sablelike variety were characterized by worse values of the traits analyzed, particularly of density and thickness of the hair cover.